

Besluitformulier

Team Duurzaamheid en Economie

Zaaknummer: 3526349 Datum : 10 februari 2025	Opsteller R. Ribbius, programma energietransitie
Onderwerp: Samenwerkingsovereenkomst Alphen aan den Rijn en EBN betreffende verkenningsfase aardwarmte	
Besluit: Voor het project aardwarmte Alphen aan den Rijn: 1. in te stemmen met de samenwerkingsovereenkomst gemeente Alphen aan den Rijn – Energiebeheer Nederland (EBN) betreffende verkenningsfase aardwarmte 2. de portefeuillehouder duurzaamheid te machtigen deze samenwerkingsovereenkomst namens het college van burgemeester en wethouders te ondertekenen; 3. de portefeuillehouder Duurzaamheid te mandateren om na besluitvorming door het college kleine tekstuele wijzigingen door te voeren in de samenwerkingsovereenkomst;	

Publiekssamenvatting

Op 9 oktober 2025 heeft de gemeente het zoekgebied aardwarmte toegekend gekregen van het ministerie van KGG. De gemeente heeft hierbij het exclusieve recht om aardwarmte verder te verkennen binnen de gemeentegrenzen. Volgens de Mijnbouwwet is het verplicht dat Energiebeheer Nederland (EBN) meedoet aan aardwarmteprojecten. EBN levert geld en draagt ook het risico bij het opsporen en winnen van aardwarmte. De voorliggende samenwerkingsovereenkomst geeft hier invulling aan.

Inleiding/aanleiding

In Alphen aan den Rijn werken we aan de verkenning van aardwarmte, omdat de temperaturen uit deze duurzame warmtebron hoger zijn dan de op dit moment beschikbare warmtebronnen. Hoe hoger de brontemperatuur, hoe minder energie nodig is om de temperatuur verder te verhogen tot een middentemperatuur (MT) –warmtenet van 70°C. Dit verhoogd de efficiëntie van het toekomstige warmtenet en verlaagd de benodigde externe (elektrisch) energie en bijbehorende kosten gedurende de exploitatie.

Verplichte deelname/samenwerking EBN

Onderdeel van de aanpak om de Nederlandse geothermiesector te versterken en de inzet van aardwarmte te versnellen is de verplichte deelname van EBN in geothermieprojecten. De Mijnbouwwet voorziet daarom in een verplichte financiële en risicodragende deelneming van EBN in nieuwe geothermieprojecten. Zo is opgenomen dat de houder van een toewijzing zoekgebied en EBN een overeenkomst afsluiten gericht op deelname van EBN in de voorgenomen werkzaamheden. De verplichte deelname van EBN is nader uitgewerkt in het Mijnbouwbesluit. Het

doel van de wet is dat via EBN de kennis- en kapitaalsbasis van geothermie-projecten worden vergroot. EBN zal als deskundige en financieel belanghebbende vanuit haar publieke taak meepraten over keuzes die de duurzaamheid en kwaliteit van het project raken. Daarnaast zal EBN kennis uit projecten benutten voor andere projecten en ervaringen aggregeren voor beleidsontwikkeling, innovatie, publieke kennis van de ondergrond en aanscherping van stimuleringsinstrumentaria. De samenwerkingsovereenkomst heeft als doel om de komende 4 jaar gezamenlijk te onderzoeken of aardwarmtewinning binnen het vergunningsgebied haalbaar en rendabel is. Partijen voeren daarvoor een geologische studie uit naar het aardwarmtepotentieel op 500 meter diepte of dieper, bepalen hoe dit ontwikkeld kan worden en kiezen mogelijke locaties voor een aardwarmtebron. Ook wordt een technisch concept voor levering aan toekomstige warmtenetten uitgewerkt en een integrale businesscase opgesteld die richting geeft aan de beslissing om door te gaan naar de volgende projectfase. Daarnaast werken partijen hun samenwerking verder uit, selecteren zij een uitvoerder voor de fysieke werkzaamheden, stellen zij een strategisch omgevingsmanagementplan op en bereiden zij een investeringsvoorstel voor dat moet leiden tot een FID (financial investment decision). Tot slot wordt toegewerkt naar een startvergunningaanvraag in 2029.

Beoogd maatschappelijk resultaat

Een aardwarmtebron biedt kansen voor een collectief warmtenet met hogere temperaturen dan tot nu toe beschikbaar zijn in de gemeente Alphen aan den Rijn. Deze aardwarmtebron zorgt voor een kostenefficiëntere en duurzamere manier van verwarmen voor woningen en bedrijfsgebouwen die in de toekomst mogelijk op een warmtenet worden aangesloten dan in vergelijking met bronnen met een lagere brontemperatuur. Hiermee werkt de gemeente aan een aardgasvrije en CO₂ neutrale toekomst. Een warmtenet zorgt voor minder druk op het elektriciteitsnet, dan wanneer voor individuele all-electric (warmtepomp) verwarmen wordt gekozen. Dit voorkomt dat een extra uitbreiding van netcapaciteit nodig is en voorkomt maatschappelijk hoge kosten die dat met zich meebrengt.

Kader

- Klimaatakkoord Parijs (2015);
- Nationale Klimaatakkoord (2019);
- Duurzaamheidsprogramma 2021–2030);
- Coalitieakkoord Zichtbaar en Dichtbij (2022);
- Transitievisie Warmte (2022);
- Bestemmingsplan Rijnhaven–Oost (2021);
- Programma Energietransitie (2024).
- Toewijzing zoekgebied aardwarmte Alphen aan den Rijn 9 oktober 2025

Argumenten

1.1 De samenwerkingsovereenkomst is de invulling van de wettelijke verplichting uit art. 83 en 86a van de Mijnbouwwet en de nadere uitwerking in het Mijnbouwbesluit. EBN en de gemeente Alphen aan den Rijn komen hierbij overeen dat EBN financieel en risicodragend deelneemt in de samenwerking.

1.2 Met de samenwerkingsovereenkomst kan onder gedeelde verantwoordelijkheid en risico gestart worden met de verkenning van aardwarmte in Alphen aan den Rijn. Het project kan daarmee gebruik maken van de kennis en expertise en kapitaal van EBN binnen de projectkaders. De expertise bevindt zich op het vlak van geologie en ondergrond, techniek,

uitvoering, proces en organisatie, juridische zaken, financiën en communicatie. Door deze expertise worden de risico's van kennisgebrek in het project verkleind.

1.3 Deze samenwerkingsovereenkomst bekrachtigd het eerder gestelde financiële kader. Bij het voorstel voor het collegebesluit d.d. 4 maart 2025 is vermeld dat de gemeente uitgaat van 40% deelname van EBN.

1.4 De samenwerkingsovereenkomst is alleen gericht op de verkenningsfase. Besluiten rondom realisatie en exploitatie zijn pas aan de orde als is aangetoond dat het project haalbaar is. Deze besluiten vormen duidelijke Go/No Go momenten in het toekomstige proces.

1.5 De samenwerkingsovereenkomst dient enkel als een tijdelijk samenwerkingskader zonder uitvoerder.

Een toekomstige SOK met een uitvoerder of operator ten behoeve van een realisatie- en exploitatieconsortium wordt indien het project haalbaar blijkt in een later stadium uitgewerkt. Daarmee komen de afspraken uit deze SOK op dat moment te vervallen.

Financiële consequenties

Er zijn geen financiële wijzigingen. In de samenwerkingsovereenkomst zijn afspraken gemaakt over de kostenverdeling op basis van de projectbegroting voor 2026 (WP&B). Deze projectbegroting past binnen het eerder door het college beschikbaar gestelde projectkrediet van €650.000 uit maart 2025 en de door de raad vastgestelde voorjaarsnota 2025. Ambtelijke capaciteit wordt bekostigd uit de CDOKE middelen.

Bekrachtiging financiële kader EBN

Het eerder gestelde financiële kader (zie voorstel bij collegebesluit d.d. 4 maart 2025) dat EBN 40% van de kosten dekt wordt met deze samenwerkingsovereenkomst bekrachtigd. De gemeente dekt 50% en 10% dekking komt vanuit subsidie zoals de provincie Zuid-Holland.

Tabel 1 Begroting voorbereidingskosten

Kosten tijdens looptijd zoekvergunning	2025	2026	2027	2028	totaal
Groot Geologisch Onderzoek		€ 120.000			€ 120.000
Opstellen en uitvoeren financieel plan		€ 50.000			€ 50.000
Opstellen en uitvoeren seismische acquisitie			€ 450.000		€ 450.000
Project coördinatie, waaronder: communicatie en Participatie, vergunningen aanvragen, oppervlakte en locatie kiezen, selectie operator/uitvoerder, aanvragen SDE++ subsidie, schrijven startvergunning.	€ 75.000	€ 150.000	€ 200.000	€ 250.000	€ 675.000
Totaal om tot startvergunning te komen	€ 75.000	€ 320.000	€ 650.000	€ 250.000	€ 1.295.000

Realisatie en planning

Onderstaand wordt nogmaals kort het pad geschetst naar de eventuele exploitatie en vervolgvergunningen van de aardwarmtebron. De jaartallen zijn indicatief.

1. Opstellen samenwerking met EBN: <-- [Huidig Besluit]
2. Voorbereiding voor startvergunning (4-5 jaar)
 - a. Seismische onderzoeken
 - b. Verwerving/toestemming putlocatie
 - c. Aanbesteding uitvoerende partij
 - d. Overeenkomst warmtelevering aan warmtebedrijf

- e. Aanvraag subsidie (SDE) en investeringsbesluit
 - f. Participatie en communicatie
 - g. Overige onderzoeken t.a.v. leefomgeving (o.a. plan MER)
- 3. Aanvraag startvergunning (2029)
 - 4. Realisatiefase (2030)
 - 5. Exploitatiefase (2033)

Bijlage(n):

Vertrouwelijk: Samenwerkingsovereenkomst Gemeente Alphen aan den Rijn – Energiebeheer Nederland